www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАКОНОТВОРЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. Число 57. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 9. марта, 1923. — VOL. XXXI. No. 57. Jersey City, N. J., Friday, March 9, 1923. — THREE CENTS

СТЕЙТИ ПОЧИНАЮТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ПРОДАЖІ ТРІЙНИХ НАПИТХІВ

ШІКАГО, 7. марта. — Пять середно-західних стейтів уже ухвалило або думає ухвалити закони проти продажі трійних напитків, яка шириться від заведення прогибіції.

Для поборювання нещасть від трутни, які продається тепер потайно під іменем горівок домашнього виробу, законодатні влади впали на думку карати тяжкими карами всіх, що такі напитки продають. Звичайно закони постановляють, що всякий, котрий продасть напиток, від якого друга людина житє стратить, має бути караний за душегубство так само, ніби він свідомо хотів його струти.

В стейті Канзас легіслятура застановляється тепер над законом, після котрого мається карати як душегуба не лишень того, що утрійну горівку продає, але навіть такого, що такої горівки дасть другому напитися даром. Легіслятура стейту Оклагома такий закон уже ухвалила. В Айові сенат вже голосував за наказнем продавши отруйливих напитків. В Огайо вже навіть губернатор відписав закон, після котрого продажа отройного трунку є вбивством другого степени. Подібні проекти є тепер під обрадами легіслятур стейтів Мишиген, Минесота та Норт Дакоти.

Замітно, що рівночасно, як в стейтових законодатних тілах радять та ухвалюють подібні закони, ухвалюють також резолюцію до конгресу, щоби він дав почин до обмеження прогибіційного закона.

ПРОЦЕС ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ

МАРІОН, Илинойс, 7. марта. — Другий день росправи проти другої пайки обжалованих за гериньску масакру скебів минувшого червня зазначився тим, що двох, покликаних прокураторією свідків зложило зізнання, дуже обтяжаючі для Гафа Вілиса, члена ради стейтової юнії майнерських робітників.

Наперед Роберт Трейсі, котрий, як самий каже, належить до юнії, але підчас страйку пранював, присвідчив, що Вілис був немовби командантом юнійних робітників, котрі так жорстоко росправилися зі скебами. Він то мав приказати юнійним робітникам забрати полонених скебів з дороги в ліс і там вистріляти їх до ноги. Свідок підчас розстрілу дістав теж кулю в плече, але спас своє житє тим, що, хоча ранений, кинувся в поблизький став та перепливе на другий беріг.

Посвідував далі один С. К. Мекдавел, також жертва заворушень, що Вілис бив його револьверовим прикладом по голові. Джан Шафнер, зіов, котрий є склеповим помічником в одним склепі зелізних товарів в Гериніі, зложив зізнання, що в день заворушень Вілис казав властителеви крамниці видати зброю та амуніцію членам юнії, ручачи за їх заплату своєю урядовою власто в юнії.

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА ДЕРЖАВНИХ РОБІТНИКІВ ТА УРЯДНИКІВ

ВАШІНГТОН, 7. марта. — Після звіту федеральнього уряду число державних федеральних урядників та робітників зменшилося за час урядовання президента Гардинга на 102,101. На загал зменшено число робітників майже в усіх департаментах (міністерствах), а найбільше в департаментах війни та фльоти. Лишень департаменти почти та рільництва розширилися, набираючи більше працьовників.

МІНІСТЕРСТВО РІЛЬНИЦТВА ПРО ПОТРЕБУ ЗАЛІСЮВАННЯ

ВАШІНГТОН, 7. марта. — Нині відбулося перше засідання установленого сенатом комітету, котрий має розслідити деревляний та паперовий промисел. Першим свідком, переслуханим комітетом, був секретар (міністер) рільництва Волес. Зізнав він, що Злучені Держави відчувають недостачу дерева, бо вони нерозумно винищили свої лісові припаси, зменчуючи свої лісові простори до одної третини. З тої причини Волес підніс потребу ощадливання лісових скарбів та залісювання зрубів. Длятого він заявився за ухваленнем закона про піддання навіть приватних лісів під строгу державну контролю.

СПРАВА САККО ТА ВАНСЕТТІ

ДЕДГЕМ, Месечузетс, 7. марта. — Головними свідками на росправі перед найвисшим стейтовим судом, котрий має рішити, чи признати Саккови та Вансетті право на нову судову росправу, були Л. Дельсеа та пані Д. Андру, котрі недавно відкликали були свої зізнання на першій росправі проти обох обжалованих. Тепер обоє знов відкликали свої відкликання та зізнали під присягою, що брехали в своїх зізнаннях. Л. Пельсеа зізнав, що він відкликав свої зізнання, обтяжаючі для обох підсудних, бо йому їх приняті обіцяли добрий заробок, дали напитися та запалили 70 центів на „дуд тайм". Пані Андру зізнала, що її примушено зложити заперечуючі попередні зізнання свідоцтво, примусити до відкликання зізнань мав пізнаний син, дзвонит обжалованих, котрий замикали її від пів до восьмої рано до 4 вечером, наконець загрозив, що він оголосить публично якийсь дешпіт.

Дальше переслухане свідків відбудеться в пятницю. Тимчасом оба обжаловані почали нині 21-ий день своєї добровільної голодівки.

ЗА ТИВОЙ І ВИНОМ

Нюйорський стейтовий губернатор уже порозсилав до всіх членів конгресу копії резолюції стейтової легіслятури, завзиваючі його дати почин до зміни прогибіційної постанови так, щоби вільно було виробляти та продавати пиво та легкі вина.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІЧЕННЯ КАШЛЮКА

Два нюйорські лікарі виступили перед медичним стейтовим товариством з відчитом про висліди своїх розслідів над лічением кашлюка („коклюша", „гупін-кофф") при помочи „дуїв ІКЕ".

ДОЗБИРАЙМО ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви

до суми $30,000!

Вже не богато бракує. Всі громади як подбають як слід, то в недалекому часі збірка буде довершена і перевершена!

Українські громади і товариства:—

Допильнуйте сього найважнійшого тепер діла, аби скоро американські Українці могли повідомити рідний край, що і сим разом поміч для його боротьби уділяють українці!

ПРОГИБІЦІЯ ПІДРИВАЄ СУДІВНИЦТВО ПРИ ПОМОЧИ ЛАВ ПРИСЯЖНИХ

Перед месечузетською стейтовою легіслятурою виступив генеральний стейтовий прокуратор з закидами, що прогибіція зруйнувала зовсім лави присяжних судів. Від кількох вже місяців кожда лава присяжних суддів така запита, що про якенебудь розбирание справи навіть мови бути не може. Легіслятура обіцяла розвести в справі закидів слідство.

ПРОЦЕС ПРОТИ АКТОРІВ ТЕАТРУ

На приказ нюйорського стейтового прокуратора арештовано в вівторок двох менаджерів та 12 акторів одного нюйорського театру, котрий виставляв в англійськім переводі драму „Бог пімсти", написану жидівським автором Шалом Ашом. Арештованим закидується виставлення неморальної штуки. Актори, акторки та менаджери зявилися перед великою лавою присяжних суддів, вислухали свого обжалування та були пущені домів за кавцією. Менаджери боронятьсь, тим, що штуку ставили в Ню Йорку вже богато разів на німецькій- та жидівській мові. (Свого часу її перевід появився був в „Літературно-Науковім Вістнику.")

ЗАЯВА ПОЛЯ ШУЛЬГИНА

З нагоди 5-літньої річниці проголошення самостійности України, посол У. Н. Р. Шульгин, подав французькому урядови заяву, в якій пригадує, що український народ залишається вірним своїм національним ідеалом. Він доказав це не перестає доказувати це і сьогодня.

Шульгин протестує проти претенсій російських совітів виступати на льозанській конференції імені України. Український народ ніколи не погодиться, щоби російський совітський уряд і його агент на Україні, Раковський, виступали від його імени.

Український народ не признає і не признасть ніколи жадних вобовязань, які в його імені затягнуть його ненависники.

Цей нарід і його уряд вимагають відновлення рідної землі. Вони хотять, щоби червоні московські машини уступили, і щоби повернула українська самостійна держава, на тільки одна з своїх відносини по-рядок і добробут країни. Так довго, як не зістане відновлений цей порядок і цей добробут, нема чого сподіватись уставлення відносин на сході Европи. (З крайпресу)

В УСІХ СПРАВАХ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ"

проситься відносити не до поодиноких урядників, але до секретаря організації на адресу: „Obyednannye" 136 So. Fourth Street, Philadelphia, Pa.

СЕНАТОР ЛА ФОЛЄТ НЕ ХОЧЕ „ОЧИЩЕННЯ"

У сенаті висканської стейтової легіслятури внесено внесення, щоби зі стенографічних протоколів засідань сеї палати вичеркнути поміщену там колись резолюцію професора висканського стейтового університету, лаючу сенаторови Ла Фолетови публичну догану. Ла Фолетови називають супроти війни. Приятелі Ла Фолета хочуть вичеркнення сеї резолюції зі справоздання засідань законодатної власти, однак самий Ла Фолет відмівся до них з просьбою полишити згадану резолюцію в протоколах яко доказ, до чого здібна воєнна горячка.

ЧЕРЕЗ ЛЕДИ СПОЗНИВСЯ НА ТО ДНІВ

До нюйорського порту прийшов в середу німецький корабель „Баєрн", котрий ще 15. лютого виплив з Гамбурга з 323 пасажирами, та великою зборкою диких звірят. Як подають пасажири, причиною такого опізнення приїзду були величезні ледові поля, які заляли середину Атлянтицького океану, на котрі треба було обїзжати далеко на полудне. Кромі сього через весь час подорожі лютували сильні бурі, наслідком котрих кораблеви не ставало вугля і він мусів вступити до Галифаксу по новий ладунок топлива.

Серед бурі не обійшлося теж від тяжких пригод для пасажирів. Одну пасажирку, принесом, морежка філи кинула так сильно об корабельні поручні, що вона через цілу решту дороги мусила лежати в кораблевім шпитали научи свою пообиту ногу та бік. Коли корабель вхав до порту, вона не могла власними силами зійти на сушу.

Звірята, які привезено на кораблі, походять зі звісної школи" Гаґенбека у Гамбурзі.

ЗА ЗИ ЗАЧАСТЕ ЩО

22000 людий на одних концертах у Берлінскім Національнім Хору. Чи ви знаєте, що ви зрозумієте нарідні доброї звістки єсли почуєте сей час чурнії Ремар?

ЗДОРОВЄ ЛЕНІНА

МОСКВА, 7. марта. — Нині заявив на зібранню московської комуністичної партії заступник премієра, Леон Каменев, що стан здоровля Миколи Леніна поліпшується.

Він заявив, що Ленін заскоро взявся був до праці по тяжкій літній недузі і се його знову було ослабило але доктори тоді, побачивши сумні наслідки переприцьовання, строго заборонили йому займатися в найнебудь спосіб державними справами. Одначе тепер, казав він, стан його здоровля значно поліпшав і він вже може писати політичні статті до московських газет.

СОВЄТСЬКИЙ ЛОБУТ НА УКРАЇНІ

„Рабочая газета" оповідає, що на одній з копалень Донецького водозабору шахтьори був обіцяний подвійний пайок і чотири кавалки мила, коли вони погодяться піти до лазні: треба сказати, що серед робітників є такі, які не милися гарячою водою більше як три роки. Повіривши в подвійний пайок, робітники гурбою пішли лазні, але потім виявилось, що ніякої премії не буде, бо все це було вигадано для того, щоб примусити шахтьорів піти до лазні.

„Гудок" подає такий побутовий образок: На зелізницях тепер в великій моді „самогон-сигнал". Серед дороги потяг спіпнеться. Серед пасажирів повний переляк: — Обвал! Повідь? Розбитий? В дійсности справа стоїть простійше: на шинах, санелях в двадцять перед потягом, стоїть якийсь панок і робить машиністові знаки — пляшкою самогону.

У нас на чорноморській лінії завжди так, — навчав переляканих пасажирів якийсь місцевий, мешканець. — коли тобі треба на потяг — бери пляшку в руки і на лінію. Машиніст вже знає. На стації Лос це ствердили: „Самогон-сигнал" лише, нервового копіру, впливає, таки понижи — поспішний спіпнить. У нас, на переговорах, всі так сідають.

НОВІ КОПАЛЬНІ ЗОЛОТА В НІМЕЧЧИНІ

Недалеко міста Корбах у Німеччині знайшли німецькі уряди в землі нові великі поклади золота. Тепер на тім місци будується велика копальня. Кажуть, що на поклади достарчить Німеччині богато золота і збогатить німецький нарід, який тепер аж стогне від усяких тягарів та податків.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВІДПОРУЧНИК В МОСКВІ КАЖЕ, ЩО РОСІЯ НЕ ПОТРЕБУЄ ВЖЕ БІЛЬШЕ ПОМОЧІ ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ

МОСКВА, 7. марта. — Полковник Вилієм Н. Гаскел, директор Американської Ратункової Адміністрації в Росії, подомив американського міністра торгівлі Герберта С. Гувера, що Росія вже більше не потребує помочі в поживі, але в грошах і кредиті для економічної відбудови Росії.

Перед висланнем телеграми до Вашінгтону полк. Гаскел розмовляв про се з третім заступником премієра, Леоном Каменевом, котрий потвердив його погляди в усіх подробицях.

В телеграмі полк. Гаскел повідомив міністра Гувера, що відносини між А. Р. А. і большевицьким „урядом" є вдоволяючі, та що тепер є доволі засобів для ратовання голодуючих аж до нових жнив.

Далі він заявив, що в Росії люди не відживляються достаточно, але дійсного голодування богато нема. Якби навіть заграничну поміч усунено, заявив Гаскел, то в Росії не голодувало би більше як 1,000,000 осіб. Тепер в Росії хліб нешевший як в других краях.

Вкінці він зазначує, що Росія тепер потребує передасім гроший і кредиту на відбудову зелізничих шляхів і доріг та хліборобського промислу.

Вивіз збіжа з Росії, каже Гаскел, вказує на поступ у піднесенню продукції хліба в Росії.

Полк. Гаскел нині покидає Росію і виїздить до Атен, столиці Греції.

АНГЛІЯ ДАЛІ ДЕРЖИТЬСЯ ОСТОРОНЬ ВІД ФРАНЦУСЬКОЇ ЗАБОРЧОЇ ПОЛІТИКИ

ЛОНДОН, 7. марта. — Брітанський премієр Бонар Ло заявив учера в англійському парляменті, що його правительство не має жадних пропозицій у справі полагодження питання про Пруцьке, додаючи, що може дехто не подобається ся заява, але він вважає, що лишне не мати жадної політики аніж мати таку політику, яка не може мати успіху.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ДО ПЕРЕГОВОРІВ, АЛЕ ФРАНЦІЯ МУСИТЬ ДАТИ ДО НИХ ПОЧИН

БЕРЛІН, 7. марта. — Німецький канцлер Куно у своїй вчерашній промові з приводу рурської ситуації заявив, що Німеччина не противна мировим переговорам з Францією, але поки Франція держить свою армію на німецькій території такі переговори не можливі. І у всякому разі, казав він, почин до переговорів мусить вийти від Франції а не від Німеччини.

Ся заява Куна припала до вподоби німецькому громадянству і майже вся німецька преса висловилася з признанням про неї.

ФРАНЦУЗИ ХОТЯТЬ ПРОДОВЖАТИ СВІЙ НАПАД НА НІМЕЧЧИНУ ДАЛІ НА ОХІД

БЕРЛІН, 7. марта. — Вісти з Рурщини повідомляють, що Французи хотять ще дальше розширити свою окупацію німецької території. Вони вже зачинають робити до сього приготовання.

Кажуть, що Французи хотять заняти Франкфурт, Мінхен та інші міста в полудневій Німеччині.

ФРАНЦІЯ ПРОБУЄ ВАРИТИ НОВУ ЄВРОПЕЙСЬКУ ПОЛІТИКУ

ЛОНДОН, 7. марта. — З Франції виходять разнораз нові вісти про нову европейську політику, яку хоче затіяти теперішне французьке правительство Пуанкаре.

Недавно появились чутки, що Пуанкаре приготовляє новий союз Франції з Італією. До того союза принято би також Бельгію і не лишив малих держав Середньої Східної Европи. Тоді був би се так званий „КОНТИНЕНТАЛЬНИЙ БЛОК", який хотів би правити на цілому континенті Европи, без Англії, або й навіть проти Англії.

Потім інші чутки говорили, що правительство Пуанкаре стремить до зближення союза з Росією, хотяй покищо ще не признають большевики.

Одначе злоінформовані круги оповідають, що Франція на ділі не мусить зачинати жадної нової европейської політики. Вона мусить тепер не держатись „дивним" (активно) але вже наперед нуждає у воєнних „пробні балькони", аби знайшлись, що про се думає Англія.

Англія безперечно не буде сидіти тихо, бо вона мусить згодитися на верховодну Франції на континенті Европи.

АГІТАЦІЯ У СПРАВІ СХІДНЬОЇ ГАЛИЧИНИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

КРАКІВ, Польща, 14. лютого. — Тутешній польський часопис „Час" повідомляє, що на Великій Україні зачинає тепер дуже сильна проти-польська агітація.

По містах України держать тепер відчити і промови про справу Східної Галичини, яка тепер там першою справою на порядку дня.

ЛЯХВА НАПАДАЄ НА УКРАЇНСЬКІ СЕЛА

ЛЬВІВ, 14. лютого. — Тутешня українська газета „Слово" повідомляє, що ляхи вислали „карну експедицію" числену з 60 жовнірів з машиновими крісами, на село Торговицю, в городенському повіті.

Ляшські жовніри забрали з селі худоби, збиту і нині вартости 5 міліонів польських марок (150 долярів).

Такийсамий напад виконали ляхи на село Стрілче.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ... $ 7.00
Six months ... $ 3.75
Three months ... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year ... $10.00
Six months ... $ 5.00
Three months ... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ... $ 7.00
На пів року ... $ 3.75
На три місяці ... $ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік ... $10.00
На пів року ... $ 5.00
На три місяці ... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
Ва оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ У СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Дня 7. лютого с. р. відповіло італійське міністерство закордонних справ на інтерпеляцію посла Прунотта й тов. у справі подій у Східній Галичині:

Міністерство для закордонних справ поінформоване про зажалення проти польського уряду, які галицькі комітети не занедбують подавати до відома ріжним правительствам у своїй постійній пропагандистичній праці в користь свого національного правительства. Піднесені Галичанами питання були предметом розслїджень в Лізі Народів і на Конференції Амбасадорів.

Наведеним одною стороною аргументам протиставили Поляки свою оборону так, що не можна було дійти до розвязання сих замотаних і делікатних питань.

На всякий спосіб Італія задумує діяти дотично сього питання в повній згоді з алянтами, використовуючи права, які прислугують Італії так як всім алянтам на основі арт. 91. сен-жерменського мирового договору.

Тяжко відділити одно економічне питанне від усіх інших економічних і політичних, з якими вона злучена. Польща силою рішення Найвисшої Ради з 25. червня, 1919, була уповажнена окупувати Галичину по ріку Збруч. Се було уповажнение, „не пересуджуючи в нічім постанови, яку прийме пізнійше Найвисша Рада у справі вирішення політичного становища Галичини".

Другим рішеннем з 11. липня, 1919, Найвисша Рада хотіла уповажнити польський уряд установити цивільне правлїнє у Східній Галичині по заключенню Польщею договору з головними аліянтськими і запризненими державами, якого постанови мали-б забезпечити, оскільки можливо, самоуправу території і свободу політичну, релігійну та особисту населення.

Колиж від того часу Галичина лишилась під фактичним окупаційним режімом і не принято ніякого остаточного рішення, то причина сього лежить в делікатности питання, яке неможливо розвязати без належної оцінки всіх елементів, що в ньому містяться, і у факті, що питання, яких вирішенне видалось більше пекучим, вичерпали активність Найвисшої Ради.

Великі аліянтські і запризнені держави, які мають над територією Галичини суверенні права, передані їм Австрією, покликані брати під розвагу домагання Галичан; отже покликана акція збірна, а не акція поодинокої держави. Італія передала Раді Амбасадорів, до якої компетенції належить робити заяви відносно інтерпретації і примінювання договорів, зажалення Галицьких Українців.

Ернесто Вассалльо,
Державний підсекретар закорд. справ.

ПОСОЛ М. ЛУЦКЕВИЧ У ВАРШАВСЬКІМ СОЙМІ В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

(Оригінальна допись „Свободи" з Відня).

Вибори до польського сойму відбувалися в часї, коли п. Марко Луцкевич, відомий укр. діяч з Лупка сидів у польській тюрмі. Помимо того його вибрано а польський сойм мусів „з болем серца" ухвалити його випущенне на волю.

Посол Луцкевич се людина, у котрої „плоть немощна" але зато „дух бодр". Він не занедбує ніякої нагоди, при котрій лише може сказати Ляхам слово правди. Така нагода лучилася дня 12. лютого с. р. підчас дебати над пожичкою для міста Львова у висоті 120 міліонів марок, — а то в цїли направи бруку на улицях і площах Львова, котрі під управою славного бурмістра Наймана і його кумпанів зі „Стржельнцї" зачали чимраз більше приймати характер і вид славних у цілім світі „польських друг".

П. Лучкевич зазначив, що ЛЬВІВ НЕ Є „ІНТЕГРАЛЬНОЮ ЧАСТИНОЮ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ" і сї слова викликали великий „рветес" між польськими послами а передовсім між Пястовцями Вітоса, котрі як звісно стоять на тім становищи, що землї польських дідичів у Східній Галичині лише між Мазурів повинні бути парцельовані. Посол Кернік а за ним Бриль зачали викрикувати проти п. Луцкевича, а „маршалек" Ратай (ґімназіяльний суплент) заявив йому що таке твердженне знаходиться в суперечности з посольським приреченнем.

Сим заохечені Ляхи зачали ще горячійше викликувати: „Гайдамака! Кто пану казал так провоковаць?! Ми на то в сейме польськім не позволїми!"

На се Луцкевич: „О скільки знаю, то Східна Галичина знаходиться в цілком инших правно-державних відносинах..." На се польська товпа: „то скандал! то провокація!"

П. Ратай знову забрав голос і зачав пояснювати, що Східна Галичина належить до Польщі на підставі рижського договору принятого соймом.

Коли однак п. Луцкевич підніс з натиском, що се людности української не обходить, бо її ніхто о згоду на такий поділ українських земель не питав — Ратай попав в шевську пасію та відобрав послови Луцкевичеви голос.

„Курер львовскі" доносить, що Український Клюб не зсолідаризувався з сими заявами п. Луцкевича та що в наслідок сего він виступив з сего Клюбу. Ми в се не хочем вірити і уважаєм таку поголоску лише за „побожне жичене" польської преси. Будь що будь не надійшли доси ніякі вісти з українських жерел. Всеж таки треба погратулювати п. Луцкевичеви з нагоди сего сміливого виступу.

Др. К. Трильовський.

ОБРАЗКИ З КАНАДИ.

II. УБОГІ УКРАЇНСЬКІ ОСЕЛІ І ПРИЧИНА ЇХ БІДНОТИ.

Як сильна заметіль іде по прерії, тоді годі їхати дальше. І треба ждати. Так мусїв ждати і я два дни в малім-малім містечку Гудів на прерії Саскачевану, хоч обіцяв я п. учителеви Микитюкови, відвідати його на фармі. Та не міг. Але той час ужив я на маленьку економічну студійку з канадійського життя — на студійку про найбіднїйших. Багато говорив я про се зі старими фармерами і по дорозі і в Гудові. Тай сам дещо бачив. І на тій основі пишу сю студійку. Ось вона:

Канада — величезна країна з богатьома ще свобідними землями. І тому на перший погляд дивно, як можуть у такій країні бути убогі оселі, коли тут є ще свобідні землі. А прецінь у убогі оселі істнують. І ще які убогі! Є в Канаді околиці, де українські селяне сидять уже по 20 літ і не виорали більше, як по 15 акрів землі, хоч мають цілі фарми. Відповідно до тої малої скількости обробленої землї вони дуже бідують. Мають ще хати старого типу з великими печами, носять старокравей стрій і самі його шиють, бо купити готового не мають за що.

Ті убогі українські оселі розкинені на північ від Прісвіл, Сторджес, Стіннен, Норквей і на північний захід від Лебединої Ріки (Сван Рівер). До дуже убогих належать також українські оселі на північ від міста Вінніпеґу між озерами Вінніпеґ і Манітоба а також в полуднево-східнім куті Манітоби.

Немов на глум одна з найбіднїйших околиць Канади називається „Pleasant Home" — Приємна Домівка!

Наші люде в тих околицях живуть переважно не з хліборобства, а з дров (рубають і возять по 16-20 миль та продають по 2.50 доляра за фіру!) з риболовлї, з ловлї водних щурів і т. п. На шматку обробленої землї мають трохи бульби, підгодують одну-дві безроги, мають трохи курей тай так тягнуть свою бідну долю.

Якіж причини їх бідноти, чому вони не опускають тих своїх нужденних осель та не йдуть кудись, шукати лучшої долї?

Є вісім причин їх бідноти. Перша причина се кепська земля, на якій осіли. Камінне, ліси, води і мочари. Як приїхали на такий „грунт", так сидять там, по 20 літ і більше тягають камінне — тай тільки. Гірко їм там жити. Але вони як черваки у хрині вперто держаться своєї біди.

Щож їх держить у тім хрині? Дальші причини їх бідноти. Друга причина се їх темнота. „Вони такі темні й несвідомі, як були тому чверть століття, коли приїхали в сі пущі зі старого краю. Ніде не були, нічого не знають і думають, що таке життє скрізь у Новім Світі. І так сидять у своїх лїсах, у долом мочарі, [illegible] дурять, трохи [illegible] — так коротають свій „світогляд" про причини біди на світі: думають, що то „вчені", книжки тай газети винні всїй їх нуждї. Але се вже критичнїйші між ними. Більшість і такого „світогляду" не має..."*).

Коли я приїхав до українського місточка Гудів у Саскачевані, на наради з нашими найповажнїйшими фармерами, заговорив я про те, як дібратися до тих околиць. Розуміється, не в справі позички національної оборони, тільки щоби сповнити обовязок національного державного представника тай відвідати тих найбіднїйших з бідних, які і за морем не зустріли долї. Тоді наш заможний і дуже інтелігентний фармер п. Федір Кушнір сказав мені таке:

— „Шкода туди їхати, бо їх навіть не зберете на віче. Як побачать чужого, зараз позаникаються в „літом у корні, а знаємо під лижка ховаються. Бо хто знає, що за напасть? Навіть господарі під лижко влїзе, що можна побачити через вікно літною порою. До дому там дістатися важко. Як я був асекурацїйним аґентом, то їхав раз тими околицями. Як трафиться де відважнїйший господар і пустить вас до хати, то жінка з дїтьми як та квочка з курятами залізе до другої кімнатки і перестрашена заглядає, чи вже той „чужий" не забирається з хати. В тому пору, як ся, нема ніякої ціни їхати туди. Часом трафиться між тими темними людьми і такий, що має гроші. Буває, закрадеться хтось до вагона з пшеницею, аби їхати даром. Там його заложать дошками і запльомбують тай там і замерзне на смерть. Стукати боїться. Тай зрештою — хто його вчує в тягаровім вагонї довгого поїзду? Часом знайдуть при трупі і пару сот долярів. А тикету (білету) не купив і ніякої картки при нім нема. Навіть не знати, хто він і відки..."

Але такі, що мають по пару сот долярів, се, розуміється, рідкі виїмки. Загал тих людей не бачить гроша.

Третя причина їх біди, а друга причина того, що вони не рухаються з місця й не переносяться кудись, — се їх численні родини (семї). Правда, сини їх йдуть кудись на роботи. Але на 50 може оден поможе щось батькови-мамі. Решта проце все, що заробить, щей часом на зимівлю до дому приходить! А багато їх пропадає без вісти, „не признаються до родини". Нераз можна зустріти оповістки за ними в часописах. То бідні родичі по літах пошукують блудних синів, але звичайно надармо. "*)

А старших, як запитати, чому не рухаються в світ, відповідають:

— „Та як іти? Тут усе хтось хорий в хатї. А худоба ще фенц (дротяну огороду) підре..."

— „Алеж як ви тут сидите, то нужда з вами сидить!"

— „Та навіть на тикет (карту їзди) не маю".

І так сидять вони дальше в глухих, мочаристих лїсах. Добереться ви до таких околиць з державною справою! Лекше дубовий сук розколоти...*)

Четверта причина їх бідноти, а третя причина їх неповорушности се те, що ізза великого зимна в Канаді не всї роботи йдуть цілий рік. І так застановляють на зиму (а зима тут триває і 8 місяців!) роботи при шляхах, при зелїзницях, при каналах і т. п. А ті бідаки якраз у зимі малиб більше змоги, піти зі своїх „фарм" на роботу. А тут бувають і такі зими, що міста мусять своїм коштом удержувати багато тисяч безробітних. Бували й такі тісні роки, що в офісів (бюр), які роздавали роботу, коли була, виливали воду, аби розігнати товпи безробітних, бо нема їм що дати: до таких дуже тісних років належав нпр. рік 1912. Фармері оповідали мені, що тут приблизно що 10 літ приходить кріза. „Але для багатьох вона постійна".

Є й між Анґлїйцями така бідота, але дуже рідко.

Та ще ті причини ще не вистачали мені, щоб пояснити самому собі неповорушність тих бідних людей. Я досліджував їх стан дальше, розпитуючи на всї боки й збираючи інформації від інтелігентних людей з простого народа, обдарованих розумом з природи. Нарешті докопав я до ще цікавіших причин.

Властивою й мабуть головною, (пятою з черги) причиною їх бідноти і (четвертою причиною) їх неповорушності єсть не брак, але те, — що вони мають. А вони мають — бульбу і взагалі мають що їсти. Бо біда се річ зглядна. В старім краю полягала біда передовсім на голодї. Тут іще ні. Як є, так є, але їсти ще є. І тут — властива тайна в бульбі. Вони втікливі, якби не бульба. Але бульба є — і вона їх держить на місци, уможливлює їм держатися — при всїх инших причинах. Вона головна, між ними. І водних щурів трохи зловлять, продадуть шкірки з них і якось тягнуть біду. Притім якусь безробітну підгодують. „От, якось йде" — „Нам виглядає, що зле, а їм — от..." При їх вимогах!

Малі вимоги! Се шеста причина їх бідноти й пята причина їх неповорушности. Се причина тісно вяжеться з другою причиною: темнотою. Вони — близнячі сестри.

Сема причина їх бідноти й шеста причина їх неповорушности — сентимент: вони поприлипали вже ту бідну землю. Якраз ту бідну землю — з її мочарами і склистими водами, з її лїсами, з її камінням. Річ ясна, що в тім сентименті, в тій любови криється найкраща прикмета наших людей, деб вони не пішли. Якби не та любов до землї, то українського народу вже давно не булоб! І тут вони знов зацвила — на непривітній прерії, на мочарах, в осикових лїсах Канади, на її найгіршій землї... Мені пригадуються тут наші селяне з пінських болот і лїсів. Що за прекрасне племя — ті убогі Пинчуки з волосєм як лен і шовк, з очима як синява неба. Я ніде в світі не бачив красших дїтей, як дїти наших Пинчуків знад Припсті. Тут у найбіднїйших околицях Канади виробиться племя цїлком подібне вдачею.

Яке кріпке його привязанне до тих мочарів і підмоклих лїсів осичини, видно з таких прикладів. Наш поважний і заможний фармер Федір Скоробогач, родом з Коцюбинчик (повіт Гусятин), який уже 24 роки живе в Канаді, оповідав мені, що хотів свому молодому кревному з такої бідної околиці купити урожайну землю коло себе. Той молодець приїхав, побув дві місяцї і — вернув назад до своїх озер і підмоклих лїсів. Виразно сказав, що там йому „краще жиє".

В тих околицях господарка вже така як у старім краю: хати гусїйше біля себе, зі стодолами, без машин (бо нема на чим ними робити, годі там виорати більше землї). Літом їдуть на роботу, а зимою рубають дрова і возять до міст на продаж. Вони тїснїше живуть, ніж фармері в богатших околицях. І тому більше зживаються з собою. Оден за другого скоро ручить. Наслїдок, що тим бідакам часом все забирають.

І тут приходимо до восьмої та найцікавіщої причини їх бідноти. Ся друга „ідеалістична" причина дїлає вже як експльозія, як вибух динаміту: попавши в довги, ночами забирають родини і щезають, лишивши все: худобу, коні, кури і т. д. Все те ричить, ірже, кудкудакає з голоду. В таких випадках найблищий сусїд має дати знати до муніципалу. Муніципал повідомляє вірітелів, що довжник утік і справа бере звичайний оборот.

Утікачі бояться продавати худоби, коли вона „заморгеджована" (урядово записана на довг), бо тоді карають, як зловлять винного. Так з лекшим серцем їдуть вони в світ за очи.

Такі випадки досить часті не тільки в убогих околицях. Се остатна причина (порука) разом з крізою ділають — загальніще, ширше, по цїлій Канаді. І пускають „на бубен" не одного заможного колиж фармера, який мусить утікати нічо з фарми, котру тяжким трудом видер лїсам і прерії, котру потом своїм зливав чверть століття! Чи знаєте, який біль сотить у його душі, коли він нічо покидає свою колись фарму — такий бідний, як прийшов сюди. Ой, ні! Далеко біднїйший! Бо тоді мав молодість і здоровлє, найбільші дари природи. А тепер?

О, який студений вітер свище по прерії! І яку тверду співає пісню!

Тому — будьте ощадні й працьовиті. Бо світ се прерія, а доля се вітер. І скоро гаснуть молодечі сили. Тому готуйтеся до життєвої боротьби ще поки маєте молодість і здоровлє!

Я цікавий, чи наші молоді хлопці й панночки, для яких написав сю коротеньку економічну „розвідку" з канадійського життя, могли її дочитати до кінця. Я нарочно вбрав її в таку форму, що сам не знаю, як назвати таку розвідку. „Економія для смотрників" чи як? Я дуже бувби рад, якби ся статейка причинилася колись до того, що якийсь смотрик, ставши дорослою особою, поміг би колись зорґанізувати поміч тим убогим поселенцям в пущах. Вони варті того, бо вони мають — мабуть найлучше серце зі всїх: Цїлком несподівано одержав я запросини з такої убогої околиці, щоби на поминути її, бо й вона хоче причинитися до позички на потреби Рідного Краю! Неймовірне, але правдиве.

Що я там зберу? Ви не знаєте. І я не знаю. Може колись напишу Вам. І про все, як там буде. А Ви тимчасом будьте чемні й перечитайте собі якусь невеличку економію. А як буде скучна, то киньте і — практично вчіться економії, бо треба буде колись таки помогти бодай дїтям тих бідаків — з водоссєм як лен і шовк, а очима як синява неба... Так! Добре? Хоч не знаєте мене, але приречіть, що вложите собі на щадничу книжечку 1 доляра тай опісля докладати-мете з думкою, аби по літах помогти тим, що потребувати-муть.

Не забудьте, що якраз тепер їдуть наші дїти ночию на прерії й навіть не знають, куди. А прерія дуже зимна і сніг на ній великий. І так на ній морозить, що і звірів не видко. Тут на півночі далеко — де бурі по озерах свищуть — по цїлком замерзлих канадійських водах.

Заметіль зачинає мешцати. Але до фарми п. Микитюка вже не мати-му часу завернути, бо треба їхати дальше. Коні вже чекають.

Писано в Гудові (Саскачеван), в домі п. Івана Шурка з Ярославщини, в зимі, 1923 р.

Др. Осип Назарук.

*) З інформацій наших тутешних людей.

*) З інформацій наших людей.

БОЛЬШЕВИКИ ТА ХЛОПСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ.

В однім американськім місячнику помістив Данило Новомірський, один з визначнїйших провідників московських соціялістів-революціонерів, статтю про відносини російських мужиків до революції.

Стаття його замітна що найменче тим, що він один-одинокий серед теперішних московських газетярів та провідників робить ріжницю межи московським та українським селянином, а не кладе їх всуміш, як се роблять всі без виїмку комуністичні проводирі.

Замітна також тим, що кидає нове світло на сей помітний заворот московських большевиків від комунізму до проклятої ними приватної, капіталістичної торговлї. Пише він:

„З початком 1920. року російський селянин вступив в новий період. Здувшиши протиреволюцію, він хотів повернути до нормального життя. Він зажадав знесення „пролетарської диктатури", свобідних виборів „советів", а передусім знесення насильного забирання приватної власности та привернення йому права розпоряджати зайвиною. СЕЛЯНИН ОСТАВСЯ РІШУЧИМ ПРОТИВНИКОМ КОМУНІЗМУ. Большевицький уряд відкладав з дня на день сповнення його волї, і селяни почали бунтуватися. Дня 2. марта 1921. року Кронштадт підняв повстанне. Правда, повстанне здушено, але воно пригадало большевикам про грозячу їм небезпеку. Вони почали тепер свідомо йти на компроміси, так як передтим вони свідомо всякі компроміси відкидали. Дня 15. марта, коли повстанне було в повнім розгарі, знесено конфіскату пільних зборів, так зненавиджену селянами, а в тиждень потім заведено податок на средства поживи. Селянам загарантовано (запевнено) право свобідного торгування своєю зайвиною, а се право розтягнено пізнійше на всї продукти сільської праці. Дня 30. цвітня надано таке само право усїм ручним ремеслам, а дня 9. серпня оголошено офіціяльно перехід до „нової економічної політики". КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД ВИРІКСЯ КОМУНІЗМУ. Иншими словами, СЕЛЯНИН ВІДНІС РІШУЧУ ПОБІДУ."

Зясувавши в сей спосіб побіду селянського індивідуалізму над вузкоглядним комунізмом Новомірський ставить собі питанне:

А що далї?

І на нього відповідає він так:

„Після всякої правдоподібности СЕЛЯНИН НЕ ПОЗВОЛИТЬ, ЩОБИ ПОБІДА ВИРВАЛАСЯ ЙОМУ ПОМЕЖИ ПАЛЬЦІ. Він буде спокійно зносити диктатуру другої кляси так довго, поки та кляса буде старатися не зачіпати селянських інтересів. Се значить, що розлом межи „сільською буржуазією" а „міським пролетаріятом" буде ставати все ширший та ширший. Се значить, що остаточно капіталізм таки добре закоріниться в напів-комуністичних промислах і остаточно пожере навіть чисто комуністичні інституції пролетаріяту. Се значить, що НОВА БОРОТЬБА МЕЖИ КОМУНІСТИЧНИМ ПРОЛЕТАРІЯТОМ А СЕЛЯНСТВОМ НЕМИНУЧА."

„Стоїмо тепер на порозі нового періоду революційної історії російського селянина. АБО МІСЬКИЙ ПРОЛЕТАРІЯТ, ЩОБИ ЗЛОМИТИ ЗРІСТ КАПІТАЛІЗМУ, БУДЕ МУСИТИ ПОВЕРНУТИ ДО КОМУНІЗМУ ТА ЧЕРВОНОГО ТЕРРОРУ; АБО СЕЛЯНИН ЗЛОМИТЬ ВСІ ПРАВНІ ТА БЕЗПРАВНІ ПЕРЕШКОДИ, ЗАВАЛИТЬ „СОВЄТИ" ТА ПЕРЕМІНИТЬ „СОВЄТСЬКИЙ" УРЯД НА УРЯД СЕЛЯН."

Певна річ, що не лишень один Новомірський рахується з такими можливостями. Можна припустити, що навіть большевицькі провідники здібні доглянути наближаючуся боротьбу. Колиб воно так було, то се кидалоби не мало світла не лишень на внутрішну політику московських большевицьких провідників, котрі, аби зацитькати московського селянина, обдирають українського, але й на заграничну політику Троцьких, котрі, предвидюючи кінець свого панування на випадок війни, на польські провокації подзвенькують шабельками, але меча не зважуються підняти.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ПОЗІР!
В DICKINSON HIGH SCHOOL,
cor. Newark & Palisade Avenues, Jersey City, N. J.
— відбудеться —
В СУБОТУ, ДНЯ 10. МАРТА 1923
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
в честь ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.
Просимо всїх свідомих Громадян о як найчисленнїйшу участь.
Початок о годині 7.30 вечером.
Улаштовує Укр. Народ. Дім (на горі міста) в Джерзи Сіті.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ, ЦЕРКВИ, ТОВАРИСТВА І КОМІТЕТИ ТА ВСЕ СВІДОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

Фонд Негайної Допомоги вже кінчиться. Доложіть своїх трудів і підпріть громадню ту так важну збірку! Подбайте, щоби в списах жертводавців виділо Ваше власне імя та імя Вашої громади на відповідним місці! Списи жертводавців — це списи українських жовнірів в Америці. Коли Ви ще не вписані до лїсти українських жовнірів-борців, так впишіться і то зараз, виповнюючи ще сьогодня ту картку та висилаючи її разом грішми на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $.....
словами ..... долярів, на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви. Гроші ті мають бути вжиті Галицьким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на боротьбу о визволення Галичини з під ляцького наїзду. Посвідку прошу мені прислати на таку адресу:
.....
.....
.....

Др. Осип Назарук.

ЧИ ЗІЙТИ СПОКІЙНО ЗІ... СЦЕНИ?

Navigare necesse est, Vivere non necesse.

Перед Святим Вечером одержав я тут у далекій Канаді від одного зі своїх щирих товаришів лист з такими словами:

„Моя карієра скінчена... Гоню останками сил, бо даром хліба їсти не хочу, але й се мусить кінчитися. Хотійби тільки ще закінчити (вичислює ріжні початки роботи) й зійти спокійно зі... зі сцени."

Сей лист тронув мене глибоко і втиснув перо в руку, немов промовляючи до мене:

„Пиши! Бо зійти спокійно зі сцени — се мрія не тільки твого товариша, але й цілого твого покоління, може й цілого племени."

І дійсно. Мабуть ніяка инша нота не звенить так виразно у великій орхестрі тих синів нашої нації, що визначилися чимнебудь, — як нота, котру тронув мій товариш. Вона звенїть ціле тисячеліття нашої бувальщини в душі наших князів і гетьманів, які постригалися в ченці. Вона яскраво кричить у життєписах наших переважних людий, як нпр. у Вишенського. Несвобідний від неї навіть найбільший з наших творців огненного слова — Тарас, що як бухаючий огнем вулькан досі горить і світить над Україною.

Словом — може ніщо так не характеризує Українців, як охота — до якихсь безмежних вакацій („канікул") і тому маємо — безмежне ярмо.

„А я так мало, небагато
Благав у Бога: тільки хату,
Одну хатиночку в гаю...
Благав і досі же благаю..."

Се слова великого Тараса, написані ще в 1850 р., виняті з душі майже кождого Українця без огляду на те, чи той Українець жив перед ним, чи за нього, чи був тоді мертвий, чи живий, чи ще ненароджений. Бо Тарас дійсно великий, дійсно національний поет. І тому в нім, як в огниці, зібрані всі додатні й — відємні сторони нашої душі, а між сами останніми й охота безмежних вакацій-канікул.

Ся охота особливо міцно засідає в головах і мріях нещасних еміґрантів: Десь там далеко в Рідним Краю кипить кріпава, завзята боротьба й може вона колись успокоїться — тоді повернемо там і заживемо спокійним життєм... Кождий так мало, небагато благає в Бога — „тільки" раю на землі, розуміється на своїй, де мир і тишина, де щасливі люди, блаженна сторона!

Але що такого раю взагалі ніде в світі нема й ніколи не було тай мабуть не буде, а зокрема не може й не сміє бути у нас, що маємо перед собою ще величезні й цілком не мирні завдання, — отож такого покрою мрійники являються утопістами найшкідливійшого сорта. Се та сама порода людий, яка допустила розвалу всіх трьох українських державностий: княжої, козацької і сучасної. Се ті, що воліли не йти на фронт, або втікати з нього, хоч якби були разом пішли, то напевно не було б нині одного з тих великих нещасть, які тягом переживає українська нація у свою свою історію. Під поняттєм „фронт" розумію не тільки бойовий фронт воєнний. Але й у сякий инший, організаційний, культурний, письменничий, публіцистичний. З фронту втік уже Винченький, коли замість остати на Україні й боронити то, в що вірив, що воно добре, — поїхав собі на святий Афон, щоб у тихій келії „молитися Богу" та спасати себе. З фронту втікає кождий публіцист, який не висказує отверто своєї думки, аби не заразитися комунебудь, хочби і своїй безкритичній товпі. Зате втікання з фронту покутують усі, а ті, що втікають певно, не найменше.

Прототипом тих утікачів перед поношенням тягарів для своєї держави були наші „татарські люди." Се ті українські оселі яким так не сподобалися данини, побіраної від них княжою владою, що воліли піддатися Татарам, аби тільки позбутися попередніх тягарів своєї держави. Наслідок був такий, що Татари згодом почали брати в них не тільки ще більші данини, але їх самих та їх дітий тисячами гнали в ясир, замінюючи цілий наш край в одну руїну. Ті „татарські люди" не перевелися в нас і по сей день: їх „ідея" „працює" дальше в їх головах — з таким самим наслідком, страшним наслідком.

Хто не памятає, як у нас скоро приймалася „ідея антимілітаризму" — у нас, поневоленого народу, який повинен у собі плекати якраз ідею военної боротьби проти гнобителів. Ідея антимілітаризму вродилася і виросла в суспільностях, які мали аж такі надмірно сильні армії, що вони своїм тягарем пригноблювали ті суспільности. А ми з чужих брошурок переймали бездумно й бездушно ту корисну для инших ідею і кричали, що треба її ширити — між нашим народом! І так стало в нас патріотичним ділом викручуватися від військової служби. Прийшла велика війна. Тих, що викрутилися, забрали також до війська, але як просте гарматне мясо, що не мало ніякого вишколення: не дали їм домріяти мрії про „спокійне життє". Хто згинув, хто скапарав найкращі літа в поневірці, а всі разом — не випродукували навіть малої групи вищих старшин. Бо в суспільности царствував такий „фільософічний" погляд на ту справу: „Мав батько трьох синів, два були мудрі, а третій пішов до війска". — Ті, що висказували такі ідіотичні „дотепи", усміхалися притім з почуттєм розуміння „поступових ідей". І „поступили" ми так, що як ударила рішаюча година, то не було кому армії повести. Бо горстки людий замало на таке діло тай ще серед суспільности, в якій виховано погорду до „мілітаризму", себто в погорді до науки для оборони свого народу і своєї землі! Але страшна наука, яку дістав наш нарід, остала майже без наслідків. Дурноваті мрії про якесь „загальне замиренне" досі покутують в головах маси наших рабів, які без чужої брошурки не вискажуть вам абсолютно ніякої думки про ніщо. „Нема права" думати самостійно, з точки інтересів своєї нації. Слова Тараса: „Нехай Німець скаже, ми не знаєм" — до сеї пори заховали свою глибоку влучність з тим, що під словом „Німець" можна розуміти взагалі всякого чужинця. Словом — виходить таке, що „мав батько трьох синів, два були дурні, хоч уважали себе дуже мудрими, а третій пішов до війска і там учився служби". Але, розуміється, тих, що не пішли до війска, було за багато й годі було з ними щось путнього зробити.

Тут уважаю вказаним підчеркнути для тих, що не пішли й ніколи не підуть до війска, що я не накидаюся ні на Шевченка, ні на свого товариша, який листом дав мені привід до написання сеї статті. Бо уважаю їх вискази висловом утоми, викликаної за зорячою діяльністю: а їх діяльність зовсім не вказує на квітезим духа й охоту ховатися з мисичу дірку та „спокійно сходити зі сцени." Слова Тараса „А я так мало, небагато"... — свідчать про те, що навіть горячі вулькани викидають із себе часом жужелицю і пісок, які засипають очі. Але з того не слідує ще, щоб уважати ту жужелицю своїм ідеалом і з піску крутити батоги для „підбальорювання" себе в бігу на арені життя.

Нікому з нас не вільно думати про те, щоби спокійно сходити зі сцени і йти до затиночки в гаю — на безконечні ферії. Бо все одно така думка нічого нам не поможе, навіть як удасться нам побудувати у хатиночку: з неї викинуть нас, не закид. Бо що ми незробили хатиночку спалять, нас тяжко сього, се доказ, що ми не були повинні і відберуть здоровлє тай — не дадуть спокійно заживати безмежних вакацій. І та думка про сходженне зі сцени, про спокійне життє і вічні канікули принесе нам — якраз противне тому, про що мріємо. Вона ослабить у нас волю й охоту до того, аби остати на сцені до кінця свого життя, боротися і все думати про боротьбу. Її зробити дійсним нашим ідеалом, про який приємно булоб нам думати. Навіть у хома й хороба не можуть оправдати мрії про сходженне зі сцени! Бо тоді треба мріти про — здоровлє й енерґію — для боротьби: ще раз боротьби, яка новинна нас увійти в кров і кости так, щоб ми не терпіли людий, які усуваються від неї, так, щоб ми навчилися жорстоко приневолювати до боротьби инших, ту масу „татарських людий", яка волить піддатися кождому чужинцеви, аби тільки не поносити жертв і тягарів у своїй орґанізації. Бо тільки таким чином зробимо людий з тої татарської худоби, яка завалює тропи не кожду сторінку нашої історії і потому плаче, що її бють. Якби ми були в свій час не вагалися, чи вистрілювати — тоді уже дірявий розбиток, який ніколи не побачить пристані. Бо зогнне на бурливих водах сучасних неспокійних днів. Се доба боротьби розриваються кляс і народів, яка тріватиме дуже довго. Як зівяле листє змете вона в калюжу внутрішньої депрації всіх, котрі не скристалізують у собі твердого ідеалу борні як чогось приємного, як свого живла, котрим треба дихати й жити. А ідеал борні полягає на тім, аби: 1. любити її і 2. безоглядно присилувати инших до неї — тих, що мріють про спокійну хатинку в гаю. Та мрія сама в собі не ала, але але тільки тоді, коли мріється про неї як про точку опору для ще успішнішої боротьби, а не як про дімок, де булоб вивідне вилегуватися і пити добре молочко від власної корови. Бо, як відомо, всіх коров реквірують у неспокійних часах, а в дімках кватирують — війско.

Писано на Свят-Вечір у Вінніпеґу (Манитоба, Канада).

(Укр. Скиталець).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЮТИКА, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 58, повідомляє про надзвичайний мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 11. марта в Литовській гали під ч. 314 Нікол. стр. На порядку нарад важні справи до полагодження. — П. Ликтей, предс.; В. Лисогір, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Отсим подається до відома членам Тов. Вільність в Америці від. 172, що квартальні збори відбудуться 11. марта о год. 7.30 вечером в Ст. Ілонї, 217-219 1ст 6-та ул., на котрих кождий член безуслівно повинен явитись, бо маємо богато нових справ до полагодження: справоздание контрольної комісії, діяльність уряду від дня його уродження, справа прапора і справа представлення, а помимо сих справ маємо другі важні справи, котрі мусить полагодити на сих зборах. Неявившийся член буде підлягати карі після статута. — М. Боднар, фін. секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українські Січ, від. 59 повідомляє своїх членів, що квартальний мітинг відбудеться в неділю, 11. марта о годині 2. по полудни в церковній гали під ч. 34 Біч стр. Кождий член має прибути на означений час, бо суть дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2.00. — М. Будник, І. Глива, В. Кузів, В. Венгринович.

ПОЗІР! БЕЙОН, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ!

Співацьке Драм. Тов. Боян при церкві Усп. Пр. Діви Марії

відограє

В ЦЮ НЕДІЛЮ, 11. МАРТА С. М.

в церковній гали під ч. 30 E. 25th St.

два гарні представлення а ім.

ПАН ШТУКАРЕВИЧ

або Оказія якої не бувало — і

СЕМЕ НЕ КРАДИ

Початок точно о 6.30 вечером.

ВСТУП 50 ЦНТ.

Проситься всіх місцевих як і доокольних Українців о численну участь.

57-58 57-58

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ З MAGNOLIA STAR MILK

ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ

ДЕРЖІТЬ КІЛЬКА БЛЯЩАНОК У СВОЇЙ СПІЖАРНІ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати налїпки видачується"

Український Народний Дім,
217-219 E. 6th St., New York City

УКР. ТЕАТРАЛЬНА ДРУЖИНА

під зарядом Д. Медова і участи Р. Соловієвої, виставить

В СУБОТУ, ДНЯ 10. МАРТА

ТАРАС БУЛЬБА ПІД ДУБНОМ

драма з козацького життя в 4. діях зі співами, хорами і танцями

К. В. Писаненського

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11. МАРТА

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

Початок о годині 8.15 вечером.

Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт.+10% tax.

АНОНС:

В суботу дня 31. марта виставить

ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД

В неділю, дня 8. цвітня виставить

МАЙСЬКА НІЧ

БРУКЛИН І ОКОЛИЦЯ.

Заходом шкільної дітвори при українську кат. церкві Сонцтвія св. Духа в Брукиній, відограється представлення

ІМЕНИНИ ВЛОДКА

комедія в 3-ох діях

В НЕДІЛЮ, 11. МАРЦЯ Б. Р.

в гали церковній при 162 N. 5th St.

Початок о годині 4.30 сполудня.

Вступ для дорослих 25 ц.; діти 10 цнт.

На се представлення запрошує всіх Українців і Українок з Бруклина і околиці до як найчисленнійшої участи

57 КОМІТЕТ.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ПІД ЗАРЯДОМ Д. МЕДОВА

PHILADELPHIA, PA.
ARCH STREET THEATRE
ARCH STREET і 6-та УЛИЦЯ
У ВІВТОРОК, 13-го МАРТА, 1923 Р.
— ВІДОГРАЄ —
ЦИГАНКА АЗА в 5-ти діях Старшацького.
Тикети можна уже дістати в касі театру.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕРОМ.
Режісер Д. МЕДІВ.

НАШИЙНИК ДАРОМ! — ФІРАНКИ, СТОЛОВИЙ ОБРУС.

ДАРОМ золотий (позолочений), гарний і цінний нашийник для кождої женщини, яка зголовить у нас модерні, гарні фіранки і столовий обрус а рівночасно зарекомендує купно своїм сусідам, хоч ми певні, що згадані річи хто лише побачить, самий спитає за адресою, щоби і для себе зробити замовлення. ХАЗЯЇКИ, звертіть свою увагу на наші фіранки. Новий модель, який щойно вийшов з фабрики. Ріжнородні, прегарні нариси, з тривкої матерії, тому вистарчить на довгий час. Величина достаточна і на великі вікна. Вигляд сих фіранок з тої в дійову так артистично окрашений, що кождий мусить звернути на них увагу. Словами годі се описати, вам треба бачити їх власними очима, щоб оцінити їхню красу. Вони стануть прикрасою цілого мешкання. Вони дають лише були великої цїни, позаяк лише богаті люде їх купували, одначе, ми рішили показати і обзнакомити загал з отсим виробом і Тому лише на короткий час продаємо так низьку ціну, що купуєте їх майже даром. Ми вишлемо вам гарні фіранки на два вікна, ми вишлемо вам великий, гарний столовий обрус, білавої краски, тривкий, гарно вишиті закінчення, які подаються так на квадратний як і на округлий стіл. ВСЕ ТЕ вишлемо вам за низьку ціну, бо лише за $5.75, а в додатку даємо даром гарний цінний нашийник. ПАНІ! За одну фіранку або столовий обрус вам треба заплатити дениде далеко більше чим у нас за всі річи разом. Поможіть нам лише познакомитись загалем з отсим чудовим закупном. Пишіть сегодня. Заплучіть 25 центів на кошта пересилки і вкладіть замовлення почтою, а решту суму заплатите після одержання замовлення. Отся велика випродаж є лише на короткий час. Беріть перо в руки і не зволікайчи пишіть сейчас. Замовлення з Канади і Мексико мусять бути згори оплачені, бо так жадає американський почтовий уряд.

WALTERS SPECIALTY CO., 1217 N. Paulina St., Dept. 244, CHICAGO, ILL.

ВИЯСНЕННЄ НЕПОРОЗУМІННЯ

(Кореспонденція з Йозефова, в Чехословаччині).

Хвальна Редакціє!—

Дня 30. грудня, 1922, висилала управа „Самопомочі" підписана Корнилом Крушельницьким, Іваном Байгертом і Михайлом Грубою, дописку, Український жовнір-скиталець до всіх дорогих Братів і Сестер в Злучених Державах Америки і Канади", в котрій остерігає американських Українців, щоби не давали своїх жертв на „Різдвяний Дар" для „Укр. Січових Стрільців", який збирався за помочию червоних коверт.

Просимо для вияснення сеї справи помістити слідуюче:

ЗАЯВА.

Управа „Самопомочі" в Українськім Військовім Таборі в Йозефові, в Чехословаччині, як допомогова централя одержала лист від Української Ліґи Американських Горожан і Ветеранів в Ню Йорку з дня 19. січня, 1923, зі залученою „червоною ковертою", з витиском „Свободи" ч. 265 з 18. листопада, 1922, в якій була проголошена збірка на „Різдвяний Дар" і заявою, що вона т. є. Українська Ліґа Американських Горожан і Ветеранів в Ню Йорку збірку зарядила і зібрані 300 американських долярів на руки д-ра Степана Смаль-Стоцького в Празі для Українських Галицьких Стрільців в Йозефові на різдвяну вечеру переслала.

Управа „Самопомочі" стверджує отсим прилюдно, що дня 16. січня, 1922, одержала від від Вп. Пана професора д-ра Степана Смаля Стоцького суму 9666,80 чеських корон, яко виміну за 300 американських долярів, які Славна Ліґа Американських Горожан і Ветеранів в Ню Йорку на різдвяну вечеру для Українських Галицьких Стрільців в Йозефові на збірках в церкві св. Юрія підчас панахиди по поляглих Стрільців а також в Українськім Народнім Домі і перед представленнєм в Ню Йорку за посередництвом червоних коверт із написом „Різдвяний Дар" для „Українських Січових Стрільців" зібрала.

Отсей дорогою, дякуючи в імени цілої військової еміґрації за княжий дар Славній Українській Лізі в Ню Йорку а також всім великодушним жертводавцям, заявляє управа „Самопомочі", що „Заява" тої Ліґи поміщена на другій сторінці ч. 18. „Свободи" з 22. січня, 1923, вповні правдива, бо гроші зібрані прибули у згаданій скількости на місце призначення.

Цею нашою заявою хочемо успокоїти всіх жертводавців, справити непорозуміннє, яке задля неяких неформальностий при оголошенню збірки а іменно, що збірку оголошено для Українських Січових Стрільців, які від розвалу Австрії, як щось окремого не істнують, а входять як кожда звичайна частина у склад Української Галицької Армії і під яких їм під цю пору стараються підшитися всякі, нашій народній справі ворожі елементи, а переважно недоварені „інтернаціоналісти" та ляцькі угодовці.

До всіх збірок, які не будуть проголошувані під іменем „Української Галицької Армії" або „Українських Галицьких Стрільців" мусимо відноситися з певною резервою, щоби не позволити навіть в такий спосіб сплямити наш національний прапор, який так чесно, гордо і непохитно несла, несе і дальше понесе наша героїчна Українська Галицька Армія.

Цим нашим вияснєнням даємо повну сатисфакцію Славній Українській Лізі Американських Горожан в Ню Йорку за заподіяну нашою статтею кривду і неприємности. Заявляємо також прилюдно, що маємо і дальше повне довіре до Славної Ліґи а зокрема до пінїзера тої збірки високоповажаного голови Ліґи.

Яко доказ цього, просимо Славну Українську Лігу Американських Горожан прийняти від нас уповноважнєнне до уладжування збірок на поміч Українській Галицькій Армії і користуватися назвами „Самопомочі" і нашого військового орґану „Український Скиталець".

Йозефів, 12. лютого, 1923.

ЗА УПРАВУ „САМОПОМОЧІ": Корнило Крушельницький в. р., голова; Ів. Байгерт в. р., скарбник; Мих. Груба в. р., писар.

(Печать).

HELMAR

ЯКІСТЬ І СКІЛЬКІСТЬ

ВИТВОРЦІ ЦИГАРЕТКІВ ГЕЛМАР гордаться незвичайною якістю 100% чисто турецького тютюну.

ГЕЛМАР турецькі цигаретки дають Вам якість. Домашні приправлювані цигаретки дають Вам скількість.

ПОЗА ВСЕ, ЯКІСТЬ ЧИСЛИТЬСЯ А НЕ СКІЛЬКІСТЬ.

ГЕЛМАР пакується в тверді паперові пачки, які хоронять їх від ломання і роздавлення.

ЗАПАМЯТАЙТЕ ПУДЕЛКО І НАЗВУ.

Пачка по 10 і 20

Anagnostos

Витворці найлучшого сорта турецьких та єгипетських цигареток в світі.

ДОПИСЕ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звіт з віча яке устроїла „Ліга американських горожан українського роду", дня 18- лютого 1923.

Зараз по Службі Божій, яка скінчилася коло пів до першої, почав збиратися нарід і уже о годині 1:45 отворив віче предсідатель Ліги, д. Мих. Дубас кількома словами в українській і англійській мові. Покликавши секретаря Ліги д. Андрія Шостака і Стефана Слободзяна до заняття свої хмісць, удались сама як першому бесідникови, Американцеви д. Бленденбургови. Забравши слово д. Бленденбург говорив около три чверти години. У своїй бесіді він говорив щиро та зі зрозуміннем про українські справи. Найбільший натиск клав на це, аби Українці ставали горожанами сего краю, бо із цього мають дві великі користи. Перша, що як горожани Америки мають всюди доступ, чи до урядів, чи до товариств, і можуть брати живу участь в політичним житю Америки, а друга, що як горожани сего краю, будуть мали повне право упоминатися у американського правительства помочі в ділі висвободженням нашого старого краю. А притім настало тепер нове право, що не-горожанин Злучених Держав не може навіть нікого спровадити зі старого краю. В виду того треба конечно, як ми хочемо поправити свою долю тут і в старім краю, ставати горожанами Америки а притім організуватися, то є вступати до горожанського товариства Ліги. Бесіду його приняли вічевики грімкими оплесками.

Другий з черги говорив о. Ваньо. Згадав коротко але щиро про події в старім краю та те лихоліття, яке там нарід наш переживає. І його бесіди вислухали присутні з великим одушевленнем.

Третий з черги говорив Др. Вол. Коваль. Уже як тільки предсідатель вимовив слово, що „тепер скаже Вам пару слів Др. Коваль", посипалась буря оплесків. Забравши слово Др. Коваль відразу заявив, що його бесіда буде звернена не так до нас, як до тих, котрі, бувши одинокими тим не збентежились, але ще більше, з подвійною силою та запалом, почали плескати в долоні. Пригадуючи до властивого слова, Др. Коваль перейшов боротьбу та змагання нашого правительства у висвободженню нашого рідного краю з лицького ярма, і додав, що ми мусимо всіми силами помогти йому в тій боротьбі. Від нас, Американців, залежати-ме доля нашої дорогої вітчини. Длятого нашим синам бовшовцям кождого і кождої є помагати всіми силами, хто чим і як може. Мусимо зробити дійсну жертву, як хочемо аби наша вітчина була вільна. Відтак, виймши пять долярів, передав їх предсідателеви і сказав, що сподіється що як підуть колектори, то кождий положить таку саму суму. Відтак о. Ваньо сказав, що буде ліпше, як ми не будемо мучити колекторів, а кождий принесе сем, перед президію, на стіл. Потім виявив та пояснив питку положення нашого Місії в Вашінґтоні, що Місія є тепер в тяжкім положенню, бо не стримать надвоєта пістем ляшку українського народу, запустити перо в корпиці спустити поволи кацицу по Адаму, а ми дамо раду сю похибку. Тепер, Місія, бо не стримає, бо не стримає, бо не стримає.

Ціна того пера в переслідною 22.75

Пишіть на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street Jersey City, N. J.

32

ДАРОМ

вишлемо наш прегарно ілюстрований „Підручник для Винахідників", який по него дешь по українськи.

Пишіть **A. M. WILSON** і вишле через 82 літ.

В справі патентування винаходів і продажі патентів звертаєтеся до сумлінних патентових адвокатів лиш в Вашінґтоні, на адресу:

A. M. WILSON, Inc.,
310 Victor Bldg., Washington, D. C.

ROYAL MAIL
„Подорож вигодна"
до ЕВРОПИ

Одно клясові кораблі з кабінами. Славний „О" корабель **"Orbita"** **"Orduna"** перероблені на одно клясові і третої кляси кабіни кораблі дають надзвичайну вигоду до Ґамбурґа. Найнизша ціна II. кляси $130 і вище
Ціна III. кляси $103.50

Лиш гарні нові кораблі **"Orca"** і **"Oslo"** мають 1-2 і 3-ту клясу і почують відїзджати до Европи на весні.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

Sanderson & Son, Inc., Agents
26 Broadway, N. Y. або місцеві агенти

Мущіни! Хоронть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYTIN

Охоронач для мущин
Дає найлїпшу охорону
Велика рурка 35 цнт.
Кіт (4's) $1.00
У всіх аптиках або у
San-YiKh, Dept. B.
92 Chambers St.,
New York
Пишіть по циркуляр

Запорти, шифкарти, справи спадкові, нотаріяльні, тестаменти полагоджує Адвокат-Нотаріяльна.

T. J. HRYCEY CO.
329 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA.

QUO VADIS? КУДА?

До курки чи до шайки? До учителя чи до школяра? Могі наш бувший товариші, приятелі і писарі оголошують ся тут „САДВОКАТАМИ"

Щадіть час і гроші винахідники!

Вартість патенту лежить в ФАКТАХ, перепровадженню справи. Длятого ми не лишуть перепрадуємо навіть найтрудніші справи патентові ФАХОВО як найскорше, дає і помагаємо шукати купця.

Жадайте наш БОНД на виходи, як хочете щоб прислати до БЕЗПЛАТНОГО перестереня аби видавати винахід в руки вельможних. Пишіть по книжку „Що винахідник повинен знати", яку висилає стара відомальна фірма патентова

AMERICAN EUROPEAN PATENT COMPANY, Inc.,
1400 Broadway, New York, N. Y.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.

Нашле половина рекуварної ціни. Найлїпші моделі виробляємо найлїпшими фабриками в Европі, що тільки прийшли і ми можемо продати їх, лише половину цеї ціни. Гармонії італійского виробу, сталеві тони, гарно блискучі, викінчене матоґонеї, цілкем ладні роки.

Бас, 21 ключів, 8 басів, 124 сталевих тонів $8.95.

СТО,—21 ключів, 12 басів, 144 сталевих тонів $12.95.

Памятайте, ці гармонії не можуть бути ліпше насолоджені за подвійну ціну. Замовте собі одну доки суть, приплатіть $1.00 марками, решту заплатите посторожи коли прийде гармонія. Вдоволене гарантоване. Коли невдоволені, звернемо гроші. Спеціяльна оферта на ограничений час лишень.

Замовляйте сейчас доки суть.

A. F. ORIOL CO.
15 Park Row, New York, N. Y.

НОВИСТЬ НОВИСТЬ НОВИСТЬ

Першорядний аксиз **ПЕРА ФОНТА НОВИ** „Waterman's Ideal Fountain Pen" можете купити в Книгарни „Свобода". Перо гарантоване 14-каратове золото. Пір випозичайно чорнилом не по хлібає ручки, жадне перо не дасть ставить надвоєта пістем ляшку українського народу, запустити перо в корпиці спустити поволи кацицу по Адаму, а ми дамо раду сю похибку.

Ціна того пера в переслідною 22.75

Пишіть на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street Jersey City, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Портретисти
ПІТСБУРГ, ПА.

Що бажаєте з котрим вдобре шлемо або виробимо! Звертайте на телефонуйте до МУЗИКИ і вислушать гроші.

2321 W. Chicago Ave.
Tel. Seeley 4252 і West 4550

ОРГАНІЗУЙТЕ ся!

Звіт з віча яке устроїла „Ліга американських горожан українського роду", дня 18- лютого 1928.

Зараз по Службі Божій, яка скінчилася коло пів до першої, почав збиратися нарід і уже о годині 1:45 отворив віче предсідатель Ліги, д. Мих. Дубас кількома словами в українській і англійській мові. Покликавши секретаря Ліги д. Андрія Шостака і Стефана Слободзяна до заняття свої хмісць, удались сама як першому бесідникови, Американцеви д. Бленденбургови. Забравши слово д. Бленденбург говорив около три чверти години. У своїй бесіді він говорив щиро та зі зрозуміннем про українські справи. Найбільший натиск клав на це, аби Українці ставали горожанами сего краю, бо із цього мають дві великі користи. Перша, що як горожани Америки мають всюди доступ, чи до урядів, чи до товариств, і можуть брати живу участь в політичним житю Америки, а друга, що як горожани сего краю, будуть мали повне право упоминатися у американського правительства помочі в ділі висвободженням нашого старого краю. А притім настало тепер нове право, що не-горожанин Злучених Держав не може навіть нікого спровадити зі старого краю. В виду того треба конечно, як ми хочемо поправити свою долю тут і в старім краю, ставати горожанами Америки а притім організуватися, то є вступати до горожанського товариства Ліги. Бесіду його приняли вічевики грімкими оплесками.

Другий з черги говорив о. Ваньо. Згадав коротко але щиро про події в старім краю та те лихоліття, яке там нарід наш переживає. І його бесіди вислухали присутні з великим одушевленнем.

Третий з черги говорив Др. Вол. Коваль. Уже як тільки предсідатель вимовив слово, що „тепер скаже Вам пару слів Др. Коваль", посипалась буря оплесків. Забравши слово Др. Коваль відразу заявив, що його бесіда буде звернена не так до нас, як до тих, котрі, бувши одинокими тим не збентежились, але ще більше, з подвійною силою та запалом, почали плескати в долоні. Пригадуючи до властивого слова, Др. Коваль перейшов боротьбу та змагання нашого правительства у висвободженню нашого рідного краю з лицького ярма, і додав, що ми мусимо всіми силами помогти йому в тій боротьбі. Від нас, Американців, залежати-ме доля нашої дорогої вітчини. Длятого нашим синам бовшовцям кождого і кождої є помагати всіми силами, хто чим і як може. Мусимо зробити дійсну жертву, як хочемо аби наша вітчина була вільна. Відтак, виймши пять долярів, передав їх предсідателеви і сказав, що сподіється що як підуть колектори, то кождий положить таку саму суму. Відтак о. Ваньо сказав, що буде ліпше, як ми не будемо мучити колекторів, а кождий принесе сем, перед президію, на стіл. Потім виявив та пояснив питку положення нашого Місії в Вашінґтоні, що Місія є тепер в тяжкім положенню, бо не стримає надвоєта пістем ляшку українського народу, запустити перо в корпиці спустити поволи кацицу по Адаму, а ми дамо раду сю похибку. Тепер, Місія, бо не стримає, бо не стримає, бо не стримає.

Ціна того пера в переслідною 22.75

Пишіть на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street Jersey City, N. J.

організуватися в Лігу а вкінци положив великий натиск на народний податок. Візвав, аби усі старалися платити народний податок через свої організації, У. Н. Союз, „Провідінне", „Народну Поміч" і „Згоду Братств", а хто не стоїть в тих організаціях, аби платив через Лігу. Бесіду його приняли зібрані з великим одушевленнем і оплесками.

По цім відчитав секретар, Андрій Шостак, резолюцію, звернену до американського правительства, в якій протестується як найенерґічніше против страшним лицьких звірств поповнюваних на українськім народі в Галичині, домагаючися, аби американське правительство уже раз старалось по можеви тому всему конець. В резолюції протестується против стягання з нашого населення неправної данини та реквізицій, против безправних арештовань нашого народу і священства, против зайнення наших видавництв, шкіл та суїх інституцій, не поминаючи й гуманітарних, против безправного перепровадженням виборів і против безправного побору наших хлопців до лицького війска. Резолюції зістали ухвалені одноголосно, а по переведеню їх на англійський язик вишлеться їх там, де треба. Опісля предсідатель подякував убесідникам за витолошені промови, а зібраним зазвів участь та жертви

ВСІМ УКРАЇНЦЯМ ДО ВІДОМА.

що — ДОЛЯРАМИ ВИПЛАЧУЄ ПОСИЛКИ в Старім краю
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — НАЙСКОРШЕ і НАЙДЕШЕВШЕ ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ до краю чеками долярними, дрефтами, переказами почтовими і Телеграфічно
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — ШИФКАРТИ на всі Лінії до краю продає,
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — РІДНЮ З КРАЮ СПРОВАДНУЄ,
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ, як контракти купна і продажі, справи судові, спадкові, маєткові, записи і тестаменти полагоджує точно та по мірних цінах
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ, пофіденти, пойновласти, продажі домів, зміни домів і фарм, асекурації всякого роду, виробляємо точно — переводить точно і совістно
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

що — ЗА ВСІ СПРАВИ, переведені в аґенциї УКРАЇНСЬКІМ БЮРІ ВСЯКАГО РУЧИМО. Услуга чесна і скора. Порядок дорога.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО В ЧІКАГО
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
MICHAEL KLEM, Notary Public, Prop.
2020 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

ЛИШЕ СЕГО МІСЯЦЯ
15 РІЧЕЙ ВАРТОСТИ $40.50 ЗА $13.95

Низька варість німецької марки і безпаричний ринок збуту дало нам нагоду по дуже дешевій ціні закупити німецькі марки і уможливили ми продаж стоїмній публиці по цінї якої жадна американська фабрика не всіла доставити. Щоб дати широкому ширшому загалови покористатись оферцією, ми ограничили для покупців лише одно замовленне виказаних річий.

ЗА $13.95 (з оплатою пересилки МИ ВИШЛЕМО 15 РІЧЕЙ ПЕРВОКЛЯСНОГО ВИРОБУ, і так:

1) **Мужеський годинник**, величини 16. Такий годинник не було еще на американському ринкі. Справдешнї вирост з Німеччини. Годинник сей точно показує част, а машинковий модель так міцний, що хоч впаде на камінний хідник, нікого йому не пошкодить. Верх з прегарною французькою рібкою, старинного артистичного вироду. Родинник сей дуже гарно представляєть. Ціна $10.00.

2) **Прегарний ланцушок до годинника**, позолочений, звичайної довжини з компасом. Ціна $3.50.

3) **Стальний ножик** з трома вістрами одно спінасте, а друге сталеве: додоне, приладу до отинрання блішнок, коркотяг і сверлик. Оправа з тріяльної мельхіори, належна приблизно 3.5 цвіти. Ціна $1.50.

4) **Стальний театральний лаковий**, німецького виробу, обведений чорною скрізьна з додатком бакочки на сховок. Варість $3.00.

5) **Мала кишенькова електрична лямпа**, інтересної конструкції, що кождого зайскавить, дуже практична і дає гарне світло. Ціна $8.00.

6) **Мужеська мононна на гроші**, дуже наручна, з металевою обвідкою, з двома отворами до вкладання і вибиття монети. Ціна $2.50.

7) **Фонтанове перо** в цілому значіню того слова, прямо і закінчене МК золотом. Новий модель. Міцкеся ті чорнїй, а що перо легке, а так цілком зложене, що втримає зі сталевого сховку цілим рубом не протеже. Ціна $2.25.

8) **Імпортована автома-машинка до роблення папіросів**, яка більш наручнїйша: треба лише замкнути засувку з другим кінцем значного сталевого проволоки. Можна робити невеликого розміру а практична. Ціна лише $3.50.

9-12) **Прикази до кабінету** в **ґлянцах з доброї сталі**: 1) ремінь, 2) мисо, 3) малярник, 4) ключ; згадані предмети прикаю вартають $3.00. Ціна $1.75.

13) **Позолочена мужеська цепка** за ярмунок, скрізьна ґвіальлоно діяментовою розеткою. Ціна $2.50.

14) **Пара прегарних позолочених шпинок** мужеських, інкрустованих ніко із перлового ґнезда. Ціна $2.00.

15) **Автомат-цигарочка** німецького виробу, сама викидує решту недопалок. Ціна $1.75.

Згадані предмети можна купити окремо по ціні з додатком пересилки. За вдоволене ручимо і протягому случаю звертаємо гроші.

ГРОШИ НАПЕРЕД ВИСИЛАТИ НЕ ПОТРІБНО. Вишлеть лише ОДИН ДОЛЯР на почту, а решту суму заплатите тоді після одержаня товару. Шліть замовленя СЕГОДНЯ, доки ще є нагода.

GLOBE IMPORT COMPANY,
333 SOUTH DEARBORN ST., Dept. U-1, CHICAGO, ILL.

сьвіта мають наші брати та сестри там, за широким океаном. Ходили по колядї: Стах Висторський, Йосиф Квасінський, Анастазія Янчишин, Марія Лінтак, Йосиф Гричук, Петро Сулима, Василь Коцюбінський, Василь Кучирявка, а ще доходила своя банда і співали. Добрі люди зложили на їх руки такі жертви:

По $5.00: о. Юрій Крупа, Михайло Вередянський, Олекса Роговинський, Василь Кушнір, Микита Сидобський і Василь Пасіцкий; по $3.00: Михайло Чащин і Василь Бурак; Йосиф Кава $2.50; по $2.00: Йосиф Висінський, Микола Шаштрий, Ніколай Вешко, Андрій Бодис, Амбросий Дзиник, Кароль Сулима, Олекса Кольчик, Юрій Ткачик, Дмитро Гевкий, Микита Боровік, Ніколай Ґерасій, Іван Ніщерик, Василь Дзиник, Йосиф Ґалас, Ігнатий Кольчик, Іван Дзиник, Микита Кваш, Дмитро Ремінник; по $1.50: Іван Ранко, Андрей Сула, Йосиф Ґачерин, Гуйко, Сидор Білинський, Теодор Кіндзь, Тарас Лаба, Мойсей Копецкий і Юрий Вурак; по $1.25: Василь Чарній і Іванний Тепер, Григорий Гайковий $1.20; по $1.00: Іван Ґнешик, Сидор Ковальчук, Семен Комар, Юхако Мороз, Іван Боднарчук, Іван Пахіла, Стах Захарків, Василь Чарній, Йосиф Гричук, Сидор Білинський, Йосиф Ковальчук, Андрій Королишин, Павло Кошба, Петро Шевчук, Михайло Нагородецький, Іван Томчишин, Марія Житкевич, Петро Лібчинський, Іван Ґнідий, Ґнідий, Ґнідий, Ґнідий, Андрій Перешлюга, Іван Правор, Николай Шпак, Іван Гудовач, Марко Натишак, Семен Мастельський, Михайло Бабирський, Дмитро Ґонтарь, Демко Лободюк, Іван Гуцул, Йосиф Ходоровський, Іван Рудик, Александер Чарний, Петро Гук, Михайло Яцишин, Михайло Зань, Андрій Кадук, Олекса Кухарський, Мих. Боднар, Микита Рапко, Василь Козак, Василь Бабій, Николай Гричук, Вікентий Барилюк, Михайло Пророчок, Вікентий Андрій, Михайло Герман, Ґрегорий Кечко, Андрій Сірота, Николай Трифубчик, Михайло Радомський, Йосиф Кунирявка, Йосиф Липський, Константин Ліпка, Ґрегорий Будник, Йосиф Ворочук, Василь Пророчок, Йосиф Ткач, Стефан Гурбиль, Петро Ольшик, Лука Самборський, Юрий Самборський, Максим Самборський, Ів. Дзинкін, Анастасій Бабій, Катерина Модь, Яків Проціщин, Петро Сусла, Петро Гембаровський, Григорий Кулик, Теодор Котуг, Іван Окопіта, Василь Кіс, Іван Стоцкий, Іван Висінський, Йосиф Квасінський, Ілія Косик, Кіндра Свірський, Данило Спас, Лев Козаньовський, Дмитро Зеленський, Іван Ґрудник, Василь Бирич, Василь Буката, Теодор Кравець, Андрій Бусаш, Антоний Ґрудник, Антоний Гурняк, Петро Сталений, Данило Лукинюк, Іван Волощук, Григорий Барбобій, Василь Патрило, Мартин Проборжський, Петро Ковюрський, Дмитро Бойко, Андрій Ковтюк, Іван Назарик, Іван Мазепка, Іван Кобилець, Йосиф Зацкий, Демко Томашишин, Андрій Шпель, Антоний Трібовник, Андрій Ходоровський, Михайло Гнат і Олекса Косик; по 75 цнт.: Михайло Кобрин, Мирон Липська, Корнилий Фірман, Микола Фірман, Василь Корнюрок і Петро Сулима; Ілія Захарків 70 цнт.; Василь Кіндзь 55 цнт.; по 50 цнт.: Йосиф Дзиньбенка, Йосиф Осовий, Михайло Карась, Стах Шенбор, Михайло Овесний, Ілько Кушнір, Ірина Бойко, Дмитро Барадчевський, Николай Янтарук, Ґреґорий Гловацький, Іван Пригода, Стефан Сагадюк, Пилип Стойка, Іван Поплавський, Константин Курпільний, Мих. Мотика, Іван Тойбр, Іван Тур, Захарій Пилипець, Марія Петрович, Іван Затонський, Йосиф Кулрляк, Михайло Бойко (б пов. Городенка), Текла Лукинюк, Николай Корпильний, Николай Стоцкий, Іван Бальський, Андрій Федько, Стефан Конецький, Іван Семченко, Николай Мужаль, Антоний Цірка, Григорий Голик, Марія Кашуба, Григорий Кравець, Петро Ремінник, Ілля Кокольський, Іван Городилський, Николай Балюк, Петро Румаюник, Тонко Кушнір, Семен Бухтак, Павло Стоб, Николай Сагайдак, Іван Стецишин, Тонко Павлюк, Йосиф Бардачевський, Іван Пугач, Казимир Кінтак, Йосиф Городилський, Адам Ґрамовський, Іван Матвій, Марія Цірка, Ілля Бубулька, Василь Копитко, Анна Боровна, Анна Боровна Шкваровці, Семен Тур, Катерина Семенюк, Григорий Мурдзинський, Іван Гарнетчук, Николай Гладик, Андрей Гладик, Ілія Рудик, Марія Черписька, Пилип Кошик, Василь Антоній, Іван Боднар, Стефан Ґрамовський, Стах Сірофій, Іван Ґнешик, Микола Лис, Максим Сербан, Семен Рогожин, Михайло Грошовий, Василь Пачковський, Іван Сарахський, Михайло Рибка, Віктор Пашаковський, Іван Ґрабовський, Василь Ґнешик, Іван Ґнешик, Теодор Ґнешик, Іван Ґнешик, Петро Клекот, Стефан Новак, Мефтей Гофман, Прокіп Чоффя, Франко Сарочинський, Василь Ґнешик, Іван Ґнешик, Іван Ґнешик, Іван